ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 9ης Ιουνίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Υγειονομική προστασία των φυτών — Οδηγία 2000/29/ΕΚ — Προστασία έναντι της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα — Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/789 — Μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξαπλώσεως στην Ένωση του οργανισμού Xylella fastidiosa (Wells et Raju) — Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α΄ — Υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως των φυτών-ξενιστών, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους, εντός ακτίνας 100 μέτρων πέριξ των προσβεβλημένων φυτών — Κύρος — Άρθρο 16, παράγραφος 3, της οδηγίας 2000/29 — Αρχή της αναλογικότητας — Αρχή της προφυλάξεως — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Δικαίωμα αποζημιώσεως»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-78/16 και C-79/16,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (πρωτοβάθμιο διοικητικό δικαστήριο Περιφέρειας Λατίου, Ιταλία) με αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2015, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 10 Φεβρουαρίου 2016, στο πλαίσιο των δικών

Giovanni Pesce κ.λπ. (C-78/16),

Cesare Serinelli κ.λπ. (C-79/16)

κατά

Presidenza del Consiglio dei Ministri (C-79/16),

Presidenza del Consiglio dei Ministri — Dipartimento della Protezione Civile,

Commissario Delegato per Fronteggiare il Rischio Fitosanitario Connesso alla Diffusione della Xylella nel Territorio della Regione Puglia,

Ministero delle Politiche Agricole Alimentari e Forestali,

Regione Puglia,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin και E. Regan (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: L. Carrasco Marco, υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

έχοντας υπόψη την από 13 Απριλίου 2016 απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου να υπαχθούν οι υπό κρίση υποθέσεις στην προβλεπόμενη στο άρθρο 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου ταχεία διαδικασία,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 4ης Μαΐου 2016,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— οι G. Pesce κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τον G. Pesce, avvocato,

— οι C. Serinelli κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τους M. Alterio και M. Tagliaferro, avvocati,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τους S. Fiorentino και G. Caselli, avvocati dello Stato,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Ε. Λευθεριώτου και Α. Βασιλοπούλου, καθώς και τον Γ. Κανελλόπουλο,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις F. Moro και I. Galindo Martín, καθώς και τους D. Bianchi και A. Sauka,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν το κύρος του άρθρου 6, παράγραφοι 2 έως 4, της εκτελεστικής αποφάσεως (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού Xylella fastidiosa (Wells et al.) (ΕΕ 2015, L 125, σ. 36).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ, αφενός, διαφόρων ιδιοκτητών αγροτεμαχίων κείμενων στην επαρχία του Μπρίντιζι, στην Περιφέρεια της Απουλίας (Ιταλία), στα οποία καλλιεργούνται ελαιόδεντρα του φυτικού είδους Olea europaea L., και, αφετέρου, της Presidenza del Consiglio dei Ministri (Προεδρίας του Συμβουλίου των Υπουργών) (υπόθεση C-79/16), της Presidenza del Consiglio dei Ministri — Dipartimento della Protezione Civile [Προεδρίας του Συμβουλίου των Υπουργών — Τμήμα Πολιτικής Προστασίας (Ιταλία)], του Commissario Delegato per Fronteggiare il Rischio Fitosanitario Connesso alla Diffusione della Xylella nel Territorio della Regione Puglia [εντεταλμένου επιτρόπου για την αντιμετώπιση του φυτοϋγειονομικού κινδύνου που συνδέεται με την εξάπλωση του βακτηρίου Xylella στο έδαφος της Περιφέρειας της Απουλίας (Ιταλία)] (στο εξής: εντεταλμένος επίτροπος), του Minist Xylella ro delle Politiche Agricole Alimentari e Forestali [Υπουργού Γεωργίας, Τροφίμων και Δασικής Πολιτικής (Ιταλία)] (στο εξής: MIPAAF), καθώς και της Regione Puglia (Περιφέρειας της Απουλίας (Ιταλία)], με αντικείμενο τα ληφθέντα από τις αρχές αυτές μέτρα για την εξάλειψη του βακτηρίου Xylella fastidiosa (Wells et Raju) (στο εξής: Xylella) στην εν λόγω περιφέρεια και για την πρόληψη της εξαπλώσεώς του.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2000/29

3 Κατά το άρθρο 16 της οδηγίας 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ 2000, L 169, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/89/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2002 (ΕΕ 2002, L 355, σ. 45) (στο εξής: οδηγία 2000/29):

«1. Κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί αμέσως γραπτώς προς την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη οποιαδήποτε παρουσία στο έδαφός του επιβλαβών οργανισμών, από τους απαριθμούμενους στο παράρτημα Ι μέρος Α κεφάλαιο Ι [...].

Λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα με σκοπό την εξάλειψη ή, αν αυτή δεν είναι δυνατή, την αναχαίτιση των σχετικών επιβλαβών οργανισμών. Ενημερώνει την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με τα ληφθέντα μέτρα.

2. Κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί αμέσως γραπτώς προς την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη την εμφάνιση —πραγματική ή εικαζόμενη— επιβλαβών οργανισμών, που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα Ι ή στο παράρτημα ΙΙ, και των οποίων η παρουσία ήταν άγνωστη μέχρι στιγμής στο έδαφός του. [...]

[...]

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, η Επιτροπή εξετάζει την κατάσταση το συντομότερο δυνατό στα πλαίσια της μόνιμης φυτοϋγειονομικής επιτροπής. Υπό την ευθύνη της Επιτροπής και σύμφωνα με τις κατάλληλες διατάξεις του άρθρου 21 μπορούν να διεξαχθούν επιτόπιες έρευνες. Σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 18 παράγραφος 2 είναι δυνατόν να θεσπιστούν τα απαιτούμενα μέτρα βάσει ανάλυσης φυτοϋγειονομικού κινδύνου ή προκαταρ[κ]τικής ανάλυσης φυτοϋγειονομικού κινδύνου για τις περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 2, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα μέτρα με τα οποία μπορεί να αποφασιστεί εάν τα μέτρα που έχουν λάβει τα κράτη μέλη πρέπει να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εξέλιξη της κατάστασης και, σύμφωνα με την ίδια διαδικασία, τροποποιεί ή καταργεί, ανάλογα με τις εξελίξεις, τα προαναφερόμενα μέτρα. Το κράτος μέλος μπορεί να διατηρήσει τα μέτρα που έχει εφαρμόσει, εφόσον δεν έχει θεσπιστεί κανένα μέτρο κατά την προαναφερόμενη διαδικασία.

[...]

5. Εάν η Επιτροπή δεν έχει ενημερωθεί για τα μέτρα που ελήφθησαν δυνάμει των παραγράφων 1 ή 2 ή αν θεωρεί ότι τα μέτρα που ελήφθησαν είναι ακατάλληλα, μπορεί, εν αναμονή της συνεδρίασης της μόνιμης φυτοϋγειονομικής επιτροπής, να λάβει, με βάση προκαταρκτική ανάλυση φυτοϋγειονομικού κινδύνου, συντηρητικά μέτρα για την εξάλειψη ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, την παρεμπόδιση της εξάπλωσης του συγκεκριμένου επιβλαβούς οργανισμού. [...]»

4 Το παράρτημα Ι, μέρος Α, της οδηγίας 2000/29 απαριθμεί, όπως προκύπτει από τον ίδιο τον τίτλο του, τους «[ε]πιβλαβείς οργανισμ[ούς] η εισαγωγή και η εξάπλωση των οποίων πρέπει να απαγορευθεί σε όλα τα κράτη μέλη». Υπό τον τίτλο «[ε]πιβλαβείς οργανισμοί οι οποίοι δεν έχουν εντοπιστεί σε κανένα μέρος της Κοινότητας ή στην Κοινότητα ως σύνολο», το κεφάλαιο Ι του μέρους αυτού, στο σημείο β', με τίτλο «Μύκητες», περιέχει το σημείο 1 που αναφέρει: «Xyllela [...]».

Οι εκτελεστικές αποφάσεις 2014/87/ΕΕ και 2014/497/ΕΕ

5 Η εκτελεστική απόφαση 2014/87/ΕΕ της Επιτροπής, της 13ης Φεβρουαρίου 2014, όσον αφορά τα μέτρα για την πρόληψη της εξάπλωσης στην Ένωση του [Xylella] (ΕΕ 2014, L 45, σ. 29), η οποία εκδόθηκε βάσει της οδηγίας 2000/29, και, ιδίως, του άρθρου της 16, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ορίζει τα ακόλουθα, στις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 3 καθώς και 7:

«(2) Στις 21 Οκτωβρίου 2013, η Ιταλία ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή σχετικά με την παρουσία του [Xylella (στο εξής: συγκεκριμένος οργανισμός)] στο έδαφός της, σε δύο διαφορετικές περιοχές της επαρχίας Lecce, στην περιφέρεια Apulia. Στη συνέχεια, δύο πρόσθετες χωριστές εστίες εντοπίστηκαν στην ίδια επαρχία. Η παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού επιβεβαιώθηκε επί πολλών ειδών φυτών, συμπεριλαμβανομένων των Olea europaea L., [...], με συμπτώματα φρύξης φύλλων και ταχείας επιδείνωσης συρρίκνωσης [...].

(3) Στις 29 Οκτωβρίου 2013, η περιφέρεια Apulia έλαβε επείγοντα μέτρα για την πρόληψη και την εξάλειψη του συγκεκριμένου οργανισμού [...], σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/29.

[...]

(7) Δεδομένης της φύσης του, ο εν λόγω οργανισμός είναι πιθανόν να εξαπλωθεί γρήγορα και ευρέως. Για να διασφαλιστεί ότι ο εν λόγω οργανισμός δεν θα εξαπλωθεί στην υπόλοιπη επικράτεια της Ένωσης, είναι απαραίτητο να ληφθούν άμεσα μέτρα. Έως ότου καταστούν διαθέσιμες πιο συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το φάσμα ξενιστών, τους διαβιβαστές, τις οδούς και τις επιλογές μείωσης του κινδύνου, είναι σκόπιμο να απαγορευθεί η μετακίνηση [φυτών προς φύτευση] από περιοχές που πιθανόν περιέχουν προσβληθέντα φυτά.»

6 Με αυτήν την πρώτη εκτελεστική απόφασή της, η Επιτροπή απαγόρευσε την «κυκλοφορία, από την επαρχία του Lecce της περιφέρειας Apulia, Ιταλία, φυτών προς φύτευση» (άρθρο 1), επέβαλε τη διενέργεια επισήμων ετησίων ελέγχων για την ανίχνευση του βακτηρίου Xylella (άρθρο 2) και επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε, στην περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο αντιλαμβάνεται την παρουσία του βακτηρίου ή έχει λόγους να υποπτεύεται την παρουσία αυτού, να ενημερώνει συναφώς την αρμόδια αρχή εντός δέκα ημερών (άρθρο 3).

7 Η εν λόγω απόφαση καταργήθηκε με την εκτελεστική απόφαση 2014/497/ΕΕ της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με έκτακτα μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του Xylella [...] (ΕΕ 2014, L 219, σ. 56).

8 Με τη δεύτερη αυτή εκτελεστική απόφαση, η οποία έχει την ίδια νομική βάση με την πρώτη, η Επιτροπή επέβαλε περιορισμούς στη διακίνηση των φυτών-ξενιστών του βακτηρίου Xylella και εξήρτησε από διάφορες προϋποθέσεις την εισαγωγή τους στην Ένωση στην περίπτωση κατά την οποία αυτά προέρχονται από τρίτες χώρες όπου είναι γνωστή η παρουσία του βακτηρίου (άρθρα 2 και 3). Εξάλλου, για την εξάλειψη του βακτηρίου Xylella και την εμπόδιση της εξαπλώσεώς του η Επιτροπή επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση καθορισμού, οσάκις κρίνεται αναγκαίο, «οριοθετημένων περιοχών», αποτελούμενων από μια «προσβεβλημένη ζώνη» και μια «ζώνη ασφαλείας» εντός των οποίων αυτά όφειλαν, μεταξύ άλλων, να εκριζώνουν όλα τα προσβεβλημένα από το βακτήριο Xylella φυτά, όπως και όλα τα φυτά που εμφανίζουν συμπτώματα ενδεχόμενης μολύνσεως από το εν λόγω βακτήριο καθώς και όλα τα φυτά που κινδυνεύουν με μόλυνση (άρθρο 7 και παράρτημα ΙΙΙ, τμήμα 2, στοιχείο α').

Η εκτελεστική απόφαση 2015/789

9 Η εκτελεστική απόφαση 2014/497 καταργήθηκε με την εκτελεστική απόφαση 2015/789, η οποία, εκδοθείσα βάσει της ίδιας νομική βάσεως με τις δύο πρώτες, περιλαμβάνει τις ακόλουθες σχετικές αιτιολογικές σκέψεις:

«(1) Με βάση τους ελέγχους που διενήργησε η Επιτροπή και τις κοινοποιήσεις των ιταλικών αρχών σχετικά με νέες εστίες, τα μέτρα που προβλέπονται στην εκτελεστική απόφαση [2014/87] θα πρέπει να ενισχυθούν.

(2) Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA [...]) δημοσίευσε, στις 6 Ιανουαρίου 2015, επιστημονική γνώμη σχετικά με τον κίνδυνο που αποτελεί για την υγεία των φυτών ο Xylella [...] στο έδαφος της ΕΕ, καθώς και σχετικά με την ταυτοποίηση και την αξιολόγηση των επιλογών μείωσης του κινδύνου [...] Επιπλέον, στις 20 Μαρτίου 2015, η [EFSA] δημοσίευσε επιστημονική έκθεση σχετικά με την κατηγοριοποίηση των εν λόγω φυτών που προορίζονται για φύτευση, εκτός από τους σπόρους, ανάλογα με τον κίνδυνο εισαγωγής του συγκεκριμένου οργανισμού. Η έκθεση κατηγοριοποιεί τα είδη των φυτών για τα οποία έχει επιβεβαιωθεί έως τώρα ότι είναι ευπαθή στα ευρωπαϊκά και μη ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του συγκεκριμένου οργανισμού ανάλογα με το είδος της λοίμωξης, δηλαδή φυσική λοίμωξη, πειραματική λοίμωξη που μεταδίδεται με διαβιβαστές ή αγνώστου τύπου λοίμωξη (στο εξής “συγκεκριμένα φυτά”). Ο εν λόγω κατάλογος είναι μεγαλύτερος από τον κατάλογο που καθορίζεται στην εκτελεστική απόφαση [2014/2014]. Επομένως, κρίνεται σκόπιμο η παρούσα απόφαση να εφαρμόζεται σε μεγαλύτερο κατάλογο ειδών από εκείνον [...] της απόφασης [αυτής]. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η αναλογικότητα, ορισμένα μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται στα είδη των φυτών που είναι ευπαθή στα ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του συγκεκριμένου οργανισμού (στο εξής “φυτά-ξενιστές”). Από την άποψη αυτή, ενώ στη γνώμη της EFSA της 6ης Ιανουαρίου 2015 υπογραμμίζεται η αβεβαιότητα όσον αφορά το φάσμα των ειδών των φυτών λόγω του ότι η έρευνα βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, τα αποτελέσματα των ερευνών που διενήργησαν οι ιταλικές αρχές έχουν επιβεβαιώσει την ικανότητα ορισμένων συγκεκριμένων φυτών να αποτελούν “φυτά-ξενιστές”.

[...]

(4) Με σκοπό την εξάλειψη του συγκεκριμένου οργανισμού και την αποτροπή της περαιτέρω εξάπλωσής του στην υπόλοιπη Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν οριοθετημένες περιοχές οι οποίες αποτελούνται από την προσβεβλημένη ζώνη και μια ζώνη ασφαλείας και να εφαρμόζουν μέτρα εξάλειψης. [...]

[...]

(7) Στην επαρχία Lecce, ο συγκεκριμένος οργανισμός έχει ήδη εξαπλωθεί ευρύτατα. Εάν υπάρχουν αποδείξεις από τις οποίες προκύπτει ότι σε ορισμένα μέρη της εν λόγω περιοχής η παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού υπερβαίνει τα δύο χρόνια και η εξάλειψή του δεν είναι πλέον δυνατή, ο αρμόδιος επίσημος φορέας θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει μέτρα περιορισμού, αντί των μέτρων εξάλειψης, ώστε να προστατευθούν τουλάχιστον οι τόποι παραγωγής, τα φυτά με ιδιαίτερη πολιτιστική, κοινωνική και επιστημονική αξία, καθώς και τα όρια με το υπόλοιπο έδαφος της Ένωσης. Σκοπός των μέτρων περιορισμού θα πρέπει να είναι η ελαχιστοποίηση του βακτηριδιακού μολύσματος στην εν λόγω περιοχή και η διατήρηση του πληθυσμού των διαβιβαστών στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο.

(8) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία του υπόλοιπου εδάφους της Ένωσης από τον συγκεκριμένο οργανισμό, λαμβανομένης υπόψη της πιθανής εξάπλωσης του συγκεκριμένου οργανισμού που οφείλεται σε φυσικά μέσα ή μέσα που συνδέονται με τον άνθρωπο, εκτός από τη

μετακίνηση των συγκεκριμένων φυτών προς φύτευση, είναι σκόπιμο να οριστεί μια ζώνης επιτήρησης σε άμεση συνέχεια της ζώνης ασφαλείας η οποία περιβάλλει την προσβεβλημένη ζώνη στην επαρχία Lecce.

[...]

(17) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής φυτών, ζώων, τροφίμων και ζωοτροφών.»

10 Κατά το άρθρο 1 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, το οποίο επιγράφεται «Ορισμοί»:

«Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) "συγκεκριμένος οργανισμός" ευρωπαϊκά και μη ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του [Xylella]·

β) "συγκεκριμένα φυτά" όλα τα φυτά προς φύτευση, εκτός των σπόρων, τα οποία ανήκουν στα γένη ή τα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα I·

γ) "φυτά-ξενιστές" όλα τα συγκεκριμένα φυτά τα οποία ανήκουν στα γένη ή τα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα II·

[...]».

11 Το άρθρο 4 της αποφάσεως αυτής, το οποίο επιγράφεται «Καθορισμός οριοθετημένων περιοχών», ορίζει:

«1. Εάν η παρουσία του συγκεκριμένου οργανισμού επιβεβαιωθεί, το οικείο κράτος μέλος οριοθετεί χωρίς καθυστέρηση την περιοχή σύμφωνα με την παράγραφο 2, στο εξής "οριοθετημένη περιοχή".

2. Η οριοθετημένη περιοχή αποτελείται από την προσβεβλημένη ζώνη και μια ζώνη ασφαλείας.

[...]»

12 Το άρθρο 6 της εν λόγω αποφάσεως, με τίτλο «Μέτρα εξάλειψης», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Το κράτος μέλος που έχει καθορίσει την οριοθετημένη περιοχή που αναφέρεται στο άρθρο 4 λαμβάνει στην περιοχή αυτή τα μέτρα που ορίζονται στις παραγράφους 2 έως 11.

2. Το οικείο κράτος μέλος, σε ακτίνα 100 [μέτρων] γύρω από τα φυτά τα οποία έχουν υποβληθεί σε δοκιμές και έχει διαπιστωθεί ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, αφαιρεί αμέσως:

α) τα φυτά-ξενιστές, ανεξάρτητα από την κατάσταση της υγείας τους·

β) τα φυτά που είναι γνωστό ότι έχουν μολυνθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό·

γ) τα φυτά που παρουσιάζουν συμπτώματα που υποδεικνύουν πιθανή λοίμωξη από τον εν λόγω οργανισμό ή για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι μπορεί να έχουν μολυνθεί από τον εν λόγω οργανισμό.

3. Το οικείο κράτος μέλος πραγματοποιεί δειγματοληψίες και υποβάλλει σε δοκιμή τα συγκεκριμένα φυτά σε ακτίνα 100 [μέτρων] γύρω από κάθε μολυσμένο φυτό, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο για τα φυτοϋγειονομικά μέτρα ISPM αριθ. 31 [...].

4. Το οικείο κράτος μέλος εφαρμόζει κατάλληλες φυτοϋγειονομικές αγωγές πριν από την αφαίρεση των φυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 κατά των διαβιβαστών του συγκεκριμένου οργανισμού και των φυτών που μπορεί να είναι ξενιστές των εν λόγω διαβιβαστών. Οι αγωγές αυτές είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, αφαίρεση φυτών.

5. Το οικείο κράτος μέλος καταστρέφει, επιτόπου ή σε παρακείμενη τοποθεσία η οποία προσδιορίζεται για τον σκοπό αυτό εντός της προσβεβλημένης ζώνης, τα φυτά και τα μέρη των φυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 με τέτοιον τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται ότι αποτρέπεται η εξάπλωση του συγκεκριμένου οργανισμού.

[...]»

13 Το άρθρο 7 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, με τίτλο «Μέτρα περιορισμού», ορίζει:

«1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 6, μόνο στην επαρχία Lecce, ο αρμόδιος επίσημος φορέας του οικείου κράτους μέλους μπορεί να αποφασίσει την εφαρμογή μέτρων περιορισμού, όπως ορίζεται στις παραγράφους 2 έως 6 […].

2. Το οικείο κράτος μέλος αφαιρεί αμέσως τουλάχιστον όλα τα φυτά τα οποία έχει διαπιστωθεί ότι έχουν μολυνθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, εάν βρίσκονται σε κάποια από τις ακόλουθες τοποθεσίες:

[...]».

14 Το άρθρο 8 της αποφάσεως αυτής, με τίτλο «Καθορισμός ζώνης επιτήρησης στην Ιταλία», προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να καθορίζουν ζώνη επιτηρήσεως πλάτους τουλάχιστον 30 χιλιομέτρων η οποία συνορεύει με την οριοθετημένη περιοχή που καλύπτει την προσβεβλημένη ζώνη στην επαρχία του Λέτσε.

15 Τα παραρτήματα I και II της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, που περιέχουν, σύμφωνα με τον τίτλο τους, αντιστοίχως, τον «[κ]ατάλογο φυτών που είναι γνωστό ότι είναι ευπαθή στα ευρωπαϊκά και μη ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του συγκεκριμένου οργανισμού (“συγκεκριμένα φυτά”)» και τον «[κ]ατάλογο φυτών που είναι γνωστό ότι είναι ευπαθή στα ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του συγκεκριμένου οργανισμού (“φυτά-ξενιστές”)», αναφέρουν την Olea europea L.

Το ιταλικό δίκαιο

16 Με το decreto del Ministero delle Politiche Agricole Alimentari e Forestali (MIPAAF) n. 2180 con cui sono state disposte nuove misure di emergenza per la prevenzione, il controllo e l’eradicazione di Xylella fastidiosa [υπ’ αριθ. 2180 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, Τροφίμων και Δασικής Πολιτικής (MIPAAF), περί επειγόντων μέτρων για την πρόληψη, τον έλεγχο και την εξάλειψη του βακτηρίου Xylella fastidiosa], της 19ης Ιουνίου 2015 (στο εξής: υπουργική απόφαση της 19ης Ιουνίου 2015), ετέθη σε εφαρμογή η εκτελεστική απόφαση 2015/789. Τα άρθρα 8 και 9 της υπουργικής αποφάσεως αυτής της 19ης Ιουνίου 2015 αντιστοιχούν, κατ’ ουσίαν, στα άρθρα 6 και 7 της εκτελεστικής αυτής αποφάσεως.

17 Στις 30 Σεπτεμβρίου 2015, ο εντεταλμένος επίτροπος ενέκρινε νέο σχέδιο παρεμβάσεως το οποίο επιβάλλει επίσης τα προβλεπόμενα από την υπουργική αυτή απόφαση της 19ης Ιουνίου 2015 μέτρα.

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Με σειρά αποφάσεων που κοινοποιήθηκαν τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο 2015, η Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Διεύθυνση Γεωργίας της Περιφέρειας της Απουλίας) απηύθυνε στους προσφεύγοντες των κύριων δικών εντολή εκριζώσεως των ελαιοδέντρων τα οποία κείνται στις αγροτικές εκτάσεις που έχουν στην ιδιοκτησία τους και θεωρούνται προσβεβλημένα από το βακτήριο Xylella, καθώς και όλων των φυτών-ξενιστών εντός ακτίνας 100 μέτρων πέριξ των προσβεβλημένων φυτών. Οι αποφάσεις αυτές προέβλεπαν επίσης ότι, σε περίπτωση μη συμμορφώσεως, θα επιβαρύνοντο με τις δαπάνες εξαλείψεως του βακτηρίου αυτού από την αρμόδια αρχή, με την επιφύλαξη επιβολής διοικητικής κυρώσεως.

19 Οι προσφεύγοντες των κύριων δικών άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (πρωτοβάθμιου διοικητικού δικαστηρίου της Περιφέρειας Λατίου, Ιταλία) με αίτημα την ακύρωση των αποφάσεων αυτών, καθώς και των πράξεων των αρμοδίων δημοσίων αρχών της Περιφέρειας της Απουλίας και του εντεταλμένου επιτρόπου για την αντιμετώπιση της εξαπλώσεως του βακτηρίου Xylella στο έδαφος της περιφέρειας αυτής μεταξύ των οποίων καταλεγόταν και η υπουργική απόφαση της 19ης Ιουνίου 2015 και το σχέδιο παρεμβάσεως της 30ής Σεπτεμβρίου 2015.

20 Κατά τους προσφεύγοντες, τα διάφορα αυτά εθνικά μέτρα είναι παράνομα, δεδομένου ότι και η ίδια η εκτελεστική απόφαση 2015/789, επί της οποίας ερείδονται, αντιβαίνει στις αρχές της αναλογικότητας και της προφυλάξεως και πάσχει έλλειψη αιτιολογίας.

21 Διατηρώντας αμφιβολίες ως προς το κύρος της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, επί τη βάσει της οποίας ελήφθησαν τα αμφισβητούμενα από τους προσφεύγοντες των κύριων δικών εθνικά μέτρα, το Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (πρωτοβάθμιο διοικητικού δικαστήριο της Περιφέρειας Λατίου, Ιταλία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αντιβαίνει στην οδηγία 2000/29 […], και ιδίως στα προβλεπόμενα στο άρθρο 11, παράγραφος 3, στο άρθρο 13γ, παράγραφος 7, στο άρθρο 16, παράγραφοι 1, 2, 3 και 5[,] αυτής, καθώς και στις αρχές της αναλογικότητας, της ορθής λογικής και του εύλογου χαρακτήρα η εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 4 της εκτελεστικής αποφάσεως […] 2015/789 […], όπως μεταφέρθηκε στην ιταλική έννομη τάξη με το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4[,] της [υπουργικής] αποφάσεως [της 19ης Ιουνίου 2015], κατά το μέρος που επιβάλλει την άμεση αφαίρεση, εντός ακτίνας 100 μέτρων γύρω από τα φυτά τα οποία υποβλήθηκαν σε δοκιμές και διαπιστώθηκε ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, των φυτών-ξενιστών, ανεξάρτητα από την κατάσταση της υγείας τους, και προβλέπει ταυτόχρονα ότι, πριν από την αφαίρεση των φυτών που μνημονεύονται στην παράγραφο 2, το κράτος μέλος οφείλει να εφαρμόσει κατάλληλες φυτοϋγειονομικές αγωγές κατά των διαβιβαστών του συγκεκριμένου οργανισμού και των φυτών που ενδέχεται να είναι ξενιστές των διαβιβαστών, αγωγές οι οποίες ενδέχεται να περιλαμβάνουν, ενδεχομένως, την αφαίρεση των φυτών;

2) Αντιβαίνει στην οδηγία 2000/29 […], και ιδίως στα προβλεπόμενα στο άρθρο 16, παράγραφος 1[,] αυτής, και στη φράση "απαραίτητα μέτρα με σκοπό την εξάλειψη ή, αν αυτή δεν είναι δυνατή, την αναχαίτιση των σχετικών επιβλαβών οργανισμών", η εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 2[,] της εκτελεστικής αποφάσεως […] 2015/789 […], όπως μεταφέρθηκε στην ιταλική έννομη τάξη με το άρθρο 8, παράγραφος 2[,] της [υπουργικής] αποφάσεως [της 19ης Ιουνίου 2015], στο οποίο προβλέπεται η άμεση αφαίρεση των φυτών-ξενιστών, ανεξάρτητα από την κατάσταση της υγείας τους, εντός ακτίνας 100 μέτρων γύρω από τα φυτά τα οποία υποβλήθηκαν σε δοκιμές και διαπιστώθηκε ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό;

3) Αντιβαίνει στο άρθρο 16, παράγραφοι 1, 2, 3 και 5[,] της οδηγίας 2000/29[…] και στις αρχές της αναλογικότητας, της ορθής λογικής και της τηρήσεως της νομιμότητας ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 4[,] της εκτελεστικής αποφάσεως […] 2015/789 […], όπως μεταφέρθηκε στην

ιταλική έννομη τάξη με το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της [υπουργικής] αποφάσεως [της 19ης Ιουνίου 2015] κατά την οποία το μέτρο της εξαλείψεως που προβλέπεται στην παράγραφο 2 μπορεί να επιβληθεί πριν [..] και ανεξάρτητα […] από την προληπτική εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4;

4) Αντιβαίνει στις αρχές της προφυλάξεως, της καταλληλότητας και της αναλογικότητας η εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφοι 2, 3 και 4[,] της εκτελεστικής αποφάσεως […] 2015/789 […], όπως μεταφέρθηκε στην ιταλική έννομη τάξη με το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4[,] της [υπουργικής] αποφάσεως [της 19ης Ιουνίου 2015], η οποία επιβάλλει μέτρα εξαλείψεως των φυτών-ξενιστών εντός ακτίνας 100 μέτρων γύρω από τα φυτά τα οποία διαπιστώθηκε ότι έχουν προσβληθεί από τον οργανισμό [Xylella], χωρίς κατάλληλη επιστημονική τεκμηρίωση η οποία να βεβαιώνει την αιτιώδη σχέση μεταξύ της παρουσίας του οργανισμού και της ξηράνσεως των φυτών που διαπιστώθηκε ότι έχουν προσβληθεί;

5) Αντιβαίνει στο άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και στο άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [στο εξής: Χάρτης] η εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφοι 2 και 4, της εκτελεστικής αποφάσεως [2015/789], η οποία προβλέπει την άμεση αφαίρεση των φυτών-ξενιστών, ανεξάρτητα από την κατάσταση της υγείας τους, εντός ακτίνας 100 μέτρων πέριξ των φυτών που υποβλήθηκαν σε δοκιμές και διαπιστώθηκε ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, εφόσον στερείται προσήκουσας αιτιολογίας;

6) Αντιβαίνει στις αρχές της καταλληλότητας και της αναλογικότητας η εφαρμογή της εκτελεστικής αποφάσεως [2015/789] όπως μεταφέρθηκε στην ιταλική έννομη τάξη με την [υπουργική] απόφαση [της 19ης Ιουνίου 2015], η οποία προβλέπει μέτρα αφαιρέσεως των φυτών-ξενιστών, ανεξάρτητα από την κατάσταση της υγείας τους, των φυτών τα οποία είναι γνωστό ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό και των φυτών που παρουσιάζουν συμπτώματα που υποδηλώνουν πιθανή μόλυνση από τον οργανισμό [Xylella] ή για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι μπορεί να έχουν προσβληθεί από τον εν λόγω οργανισμό, χωρίς να προβλέπει καμία μορφή αποζημιώσεως για τους ιδιοκτήτες οι οποίοι δεν ευθύνονται για την εξάπλωση του εν λόγω οργανισμού;»

22 Με τη διάταξη της 13ης Απριλίου 2016, Pesce κ.λπ. (C-78/16 και C-79/16, EU:C:2016:251), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε την υπαγωγή της υπό κρίση υποθέσεως στην ταχεία διαδικασία του άρθρου 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Επί του αιτήματος επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

23 Μετά την ανάπτυξη των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, οι G. Pesce κ.λπ. ζήτησαν, με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Μαΐου 2016, να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας. Προς στήριξη του αιτήματος αυτού, οι G. Pesce κ.λπ. υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι ο γενικός εισαγγελέας παραθέτει στις προτάσεις του συλλογισμούς που δεν ευσταθούν, καθώς και νέα στοιχεία που δεν αποτέλεσαν αντικείμενο κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως.

24 Υπενθυμίζεται ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του δεν προβλέπουν ότι οι ενδιαφερόμενοι του άρθρου 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν τη δυνατότητα να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (βλ., συναφώς, απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, σκέψη 30).

25 Κατά το άρθρο 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αποστολή του γενικού εισαγγελέα είναι να διατυπώνει δημοσίως, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων στις οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτείται η έκφραση

της γνώμης του. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις (απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2015, Banif Plus Bank, C-312/14, EU:C:2015:794, σκέψη 33).

26 Επομένως, η διαφωνία οποιουδήποτε από τους ενδιαφερομένους με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν συνιστά per se επαρκή λόγο για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (βλ., συναφώς, απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 26).

27 Πάντως, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή, ακόμη, όταν η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος που δεν έχει συζητηθεί κατ' αντιμωλίαν μεταξύ των ενδιαφερομένων (απόφαση Nordzucker, C-315/14, EU:C:2016:211, σκέψη 19).

28 Εν προκειμένω δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση. Πράγματι, τόσο οι προσφεύγοντες των κύριων δικών όσο και η Ιταλική και η Ελληνική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή ανέπτυξαν, στο πλαίσιο της γραπτής και, πλην της Ελληνικής Κυβερνήσεως, της προφορικής διαδικασίας, το σύνολο των πραγματικών και νομικών επιχειρημάτων τους σε σχέση με το κύρος της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789. Επομένως, το Δικαστήριο κρίνει ότι, έχοντας ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί επί της διαφοράς καθώς και ότι τα στοιχεία αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο της διεξαχθείσας ενώπιόν του συζητήσεως.

29 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

30 Με τα ερωτήματά του, που εν μέρει ταυτίζονται, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν η υποχρέωση την οποία φέρει το οικείο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, να προβαίνει στην άμεση εκρίζωση των φυτών-ξενιστών, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους, σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ των φυτών τα οποία έχουν υποβληθεί σε δοκιμές και έχει διαπιστωθεί ότι έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο οργανισμό, εν προκειμένω το βακτήριο Xylella, χωρίς η υποχρέωση αυτή να συνοδεύεται από καθεστώς αποζημιώσεως, είναι ανίσχυρη ως αντιβαίνουσα στο δίκαιο της Ένωσης, και, μεταξύ άλλων, στην οδηγία 2000/29 (πρώτο έως τρίτο και έκτο ερώτημα), ερμηνευόμενη υπό το φως των αρχών της προφυλάξεως (τέταρτο ερώτημα) και της αναλογικότητας (πρώτο, τρίτο, τέταρτο και έκτο ερώτημα), καθώς και στις απαιτήσεις που απορρέουν από την τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογίας του άρθρου 296 ΣΛΕΕ και του άρθρου 41 του Χάρτη (πέμπτο ερώτημα).

31 Στη συνάφεια αυτή, το δικαστήριο αυτό διερωτάται επίσης εάν έχουν εσωτερική συνοχή οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 4 του άρθρου 6 της εν λόγω αποφάσεως, δεδομένου ότι επιβάλλουν ταυτοχρόνως, αφ' ενός, την υποχρέωση «άμεσης» εκριζώσεως των φυτών-ξενιστών εντός της προβλεπόμενης ακτίνας και, αφ' ετέρου, την υποχρέωση διενέργειας δειγματοληψιών καθώς και εφαρμογής φυτοϋγειονομικών αγωγών δυνάμενων να περιλαμβάνουν «κατά περίπτωση» την εκρίζωση των φυτών (πρώτο και τρίτο ερώτημα).

32 Προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα σε σχέση με το κύρος του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, πρέπει προηγουμένως να εξεταστεί το τελευταίο αυτό ζήτημα, δεδομένου ότι αφορά την ίδια την έκταση των διαφόρων υποχρεώσεων που προβλέπει το άρθρο αυτό.

Επί της εκτάσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου 6 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789.

33 Οι G. Pesce κ.λπ. υποστηρίζουν ότι οι διατάξεις του άρθρου 6 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 παρουσιάζουν εσωτερική αντίφαση. Συγκεκριμένα, ενώ από την παράγραφο 2, στοιχείο α′, του άρθρου αυτού συνάγεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προβαίνουν στην «άμεση» εκρίζωση όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των μολυσμένων φυτών, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους, οι παράγραφοι 3 και 4 του ιδίου αυτού άρθρου επιβάλλουν στα οικεία κράτη να προβαίνουν πριν από την εκρίζωση αυτή σε ορισμένες παρεμβάσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονούν ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως αυτής θα έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτάσσει την εκρίζωση αυτών των φυτών-ξενιστών μόνον κατόπιν ελέγχου της καταστάσεως της υγείας τους και εφαρμογής των κατάλληλων φυτοϋγειονομικών μέτρων.

34 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, το οικείο κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να προβαίνει στην άμεση εκρίζωση των φυτών-ξενιστών, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους, σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ των μολυσμένων από το βακτήριο Xylella φυτών, το οποίο καταλέγεται, δυνάμει του παραρτήματος I, μέρος Α, κεφάλαιο I, στοιχείο β′, της οδηγίας 2000/29, μεταξύ των άγνωστων εντός της Ένωσης επιβλαβών οργανισμών των οποίων η εισαγωγή και η εξάπλωση πρέπει να απαγορευθούν σε όλα τα κράτη μέλη.

35 Επιβάλλεται η διαπίστωση, στην οποία προβαίνει και η Επιτροπή, ότι αυτή η υποχρέωση ουδόλως αντιφάσκει προς τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 6. Πράγματι, όπως συνάγεται από την ίδια τη διατύπωση της παραγράφου 4 του εν λόγω άρθρου 6, το οικείο κράτος μέλος πρέπει, «πριν» να προβεί στην εκρίζωση των φυτών-ξενιστών περί της οποίας διαλαμβάνει η παράγραφος 2, στοιχείο α′, να εφαρμόζει την κατάλληλη φυτοϋγεινομική επεξεργασία η οποία δεν αφορά, εν αντιθέσει προς όσα υπολαμβάνουν οι προσφεύγοντες των κύριων δικών, τα ίδια τα φυτά, αλλά τους «διαβιβαστές» του βακτηρίου, ήτοι τα μολυσμένα έντομα, προκειμένου να τα καταπολεμήσει εξολοθρεύοντάς τα ή, «κατά περίπτωση», εκριζώνοντας τα φυτά που είναι ξενιστές τους.

36 Όπως εκθέτει η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (στο εξής: EFSA), με την από 6 Ιανουαρίου 2015 γνώμη της, που επιγράφεται «Scientific Opinion on the risk to plant health posed by *Xylella* [...] in the EU territory, with the identification and evaluation of risk reduction options» («Επιστημονική γνώμη σχετικά με τον κίνδυνο που αποτελεί για την υγεία των φυτών ο οργανισμός Xylella [...] στο έδαφος της ΕΕ, καθώς και σχετικά με την ταυτοποίηση και την αξιολόγηση των επιλογών μείωσης του κινδύνου») (στο εξής: γνώμη της EFSA της 6ης Ιανουαρίου 2015), στην οποία η Επιτροπή παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 2 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, αυτό το προηγούμενο μέτρο επιβάλλεται δεδομένου ότι τα έντομα διαβιβαστές μπορούν να μετακινούνται από τα μολυσμένα φυτά σε άλλα φυτά (σ. 109). Με το εν λόγω μέτρο μπορεί, όπως διευκρίνισε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, να περιοριστεί ο κίνδυνος εξαπλώσεως των διαβιβαστών και, ως εκ τούτου, του ίδιου του βακτηρίου, κατά τον χρόνο της εκριζώσεως, δυνάμει της παραγράφου 2, στοιχείο α′, του άρθρου 6 της ως άνω αποφάσεως, των φυτών που δύνανται να είναι ξενιστές αυτών των διαβιβαστών.

37 Εξάλλου, δυνάμει της παραγράφου 3 της άρθρου αυτού, το οικείο κράτος μέλος υποχρεούται, άνευ άλλη χρονικής διευκρινίσεως, να πραγματοποιεί δειγματοληψίες και να υποβάλλει σε δοκιμή τα «συγκεκριμένα φυτά» σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ εκάστου των μολυσμένων φυτών, πράγμα που περιλαμβάνει όχι μόνον τα φυτά «ξενιστές» της παραγράφου 2, στοιχείο α′, του εν λόγω άρθρου, ήτοι αυτά που είναι ευπαθή στα ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του βακτηρίου Xylella, αλλά και τα φυτά που είναι ευπαθή στα μη ευρωπαϊκά απομονωθέντα στελέχη του βακτηρίου αυτού.

38 Συνεπώς, οι παράγραφοι 2 έως 4 του άρθρου 6 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 δεν προβλέπουν αυτοτελείς αλληλοαναιρούμενες υποχρεώσεις, αλλά ένα σύνολο άρρηκτα συνδεδεμένων μέτρων διαφορετικής φύσεως και περιεχομένου, και τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται διαδοχικώς σε σχέση με αυτά που προβλέπουν οι παράγραφοι 2, στοιχείο α′, και 4 του άρθρου αυτού. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλουν οι εν λόγω παράγραφοι 3 και 4 δεν μπορούν επομένως να ερμηνευθούν ως πλήττουσες τον επιτακτικό χαρακτήρα της υποχρεώσεως περί «άμεσης» εκριζώσεως των φυτών-ξενιστών στην προβλεπόμενη ακτίνα πέριξ των μολυσμένων φυτών.

39 Ακριβώς με γνώμονα αυτές τις εισαγωγικές διευκρινίσεις πρέπει να εξεταστεί το κύρος του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789.

Επί του κύρους του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 υπό το πρίσμα της οδηγίας 2000/29, ερμηνευόμενης υπό το φως των αρχών της προφυλάξεως και της αναλογικότητας

40 Πρέπει να τονιστεί ότι η πλειονότητα των διατάξεων της οδηγίας 2000/29 τις οποίες το αιτούν δικαστήριο παραθέτει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημά του είναι άνευ σημασίας για την εξέταση του κύρους του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789.

41 Κατ' αρχάς, το άρθρο 11, παράγραφος 3, και το άρθρο 13γ, παράγραφος 7, της οδηγίας 2000/29 δεν αφορούν την περίπτωση που ρυθμίζει το εν λόγω άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές αφορούν, αντιστοίχως, τη διακίνηση των φυτών μεταξύ των κρατών μελών και την εισαγωγή στην Ένωση φυτών προελεύσεως τρίτων χωρών.

42 Ακολούθως, οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 16 της οδηγίας αυτής, χωριστά θεωρούμενες, δεν αφορούν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν από την Επιτροπή, αλλά από τα κράτη μέλη, η δε παράγραφος 2 του άρθρου αυτού έχει περαιτέρω ως αντικείμενο τους επιβλαβείς οργανισμούς που δεν περιλαμβάνονται, εν αντιθέσει προς το βακτήριο Xyllela, στα παραρτήματα της εν λόγω οδηγίας.

43 Τέλος, αντικείμενο της παραγράφου 5 του ιδίου αυτού άρθρου 16 είναι να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα λήψεως συντηρητικών μέτρων για την εξάλειψη ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, την παρεμπόδιση της εξαπλώσεως του συγκεκριμένου επιβλαβούς οργανισμού επί τη βάσει προκαταρκτικής αναλύσεως του φυτοϋγειονομικού κινδύνου «εν αναμονή της συνεδρίασης της μόνιμης φυτοϋγειονομικής επιτροπής». Πάντως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι προηγήθηκε της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, όπως προκύπτει από την αιτιολογική της σκέψη 17, η σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας φυτοϋγειονομικής επιτροπής.

44 Αντιθέτως, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 εξεδόθη επί τη βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 3, τέταρτη περίοδος, της οδηγίας 2000/29, που εξουσιοδοτεί την Επιτροπή, ανάλογα με την εξέλιξη της καταστάσεως του φυτοϋγειονομικού κινδύνου, να τροποποιεί ή να καταργεί τα «απαιτούμενα μέτρα» που έχουν ληφθεί από τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, δυνάμει της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου 16, με σκοπό την εξάλειψη του οικείου επιβλαβούς οργανισμού.

45 Επομένως, το κύρος του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 πρέπει να ελεγχθεί με γνώμονα το άρθρο 16, παράγραφος 3, της οδηγίας 2000/29.

46 Εν συνεχεία, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο των εκτελεστικών αυτών αρμοδιοτήτων, των οποίων τα όρια εκτιμώνται ιδίως με γνώμονα τους βασικούς γενικούς σκοπούς της οικείας νομοθετικής πράξεως, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να λάβει όλα τα αναγκαία ή πρόσφορα εκτελεστικά μέτρα για την εφαρμογή της σχετικής πράξεως, αρκεί τα εν λόγω μέτρα να μην αντιβαίνουν στην πράξη αυτή. Περαιτέρω, από τη συνδυασμένη ανάγνωση των άρθρων 290, παράγραφος 1, και 291, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ συνάγεται ότι, κατά την άσκηση εκτελεστικής εξουσίας,

η Επιτροπή δεν δύναται να τροποποιήσει ή να συμπληρώσει τη νομοθετική πράξη, ακόμη και ως προς τα μη ουσιώδη στοιχεία της (απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2014, Κοινοβούλιο κατά Επιτροπής, C-65/13, EU:C:2014:2289, σκέψεις 44 και 45).

47 Εξάλλου πρέπει να υπομνησθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης οφείλει να λαμβάνει υπόψη την αρχή της προφυλάξεως κατά την οποία, οσάκις υφίσταται αβεβαιότητα ως προς την ύπαρξη ή την έκταση κινδύνων, είναι δυνατή η λήψη μέτρων προστασίας χωρίς να είναι αναγκαία η αναμονή μέχρις ότου αποδειχθεί πλήρως το υποστατό και η σοβαρότητα των εν λόγω κινδύνων. Όταν καθίσταται ανέφικτο να προσδιοριστεί με βεβαιότητα η ύπαρξη ή η έκταση του προβαλλόμενου κινδύνου λόγω του αμφίσημου χαρακτήρα των αποτελεσμάτων των διεξαχθεισών μελετών, η πιθανότητα δε πραγματικού κινδύνου για τη δημόσια υγεία εξακολουθεί να υπάρχει στην υποθετική περίπτωση που ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε να επέλθει, η αρχή της προφυλάξεως δικαιολογεί τη λήψη περιοριστικών μέτρων (βλ., συναφώς, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2015, Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, σκέψεις 81 και 82).

48 Η εν λόγω αρχή πρέπει, περαιτέρω, να εφαρμόζεται λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας, η οποία απαιτεί οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που επιδιώκει η σχετική ρύθμιση, με δεδομένο ότι, όταν υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων του ενός κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές μέτρο και ότι τα δυσμενή αποτελέσματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, σκέψη 29).

49 Όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τηρήσεως των αρχών αυτών, το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι επιβάλλεται να αναγνωριστεί στην Επιτροπή ευρεία διακριτική ευχέρεια όταν αυτή θεσπίζει μέτρα διαχειρίσεως των κινδύνων. Πράγματι, ο τομέας αυτός συνεπάγεται για την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, επιλογές πολιτικής φύσεως καθώς και σύνθετες εκτιμήσεις. Η νομιμότητα μέτρου που θεσπίζεται στον τομέα αυτόν μπορεί να επηρεαστεί μόνον όταν το μέτρο είναι προδήλως απρόσφορο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Gowan Comércio Internacional e Serviços, C-77/09, EU:C:2010:803, σκέψη 82).

50 Συναφώς, πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι το κύρος πράξεως της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται με γνώμονα τα διαθέσιμα πραγματικά και νομικά στοιχεία κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως και δεν πρέπει, επομένως, να εξαρτάται από εκτιμήσεις αναδρομικού χαρακτήρα ως προς τον βαθμό αποτελεσματικότητάς της. Οσάκις ο νομοθέτης της Ένωσης είναι αναγκασμένος να εκτιμήσει τα μελλοντικά αποτελέσματα ρυθμίσεως την οποία πρέπει να θεσπίσει και τα αποτελέσματα αυτά δεν μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια, η εκτίμησή του δεν μπορεί να επικριθεί παρά μόνον εφόσον προκύπτει ότι αυτή είναι προδήλως εσφαλμένη με βάση τα στοιχεία που διέθετε κατά τον χρόνο θεσπίσεως της οικείας ρυθμίσεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

51 Πάντως, από τη νομολογία συνάγεται ότι, αν νέα στοιχεία τροποποιούν την αντίληψη ενός κινδύνου ή δείχνουν ότι ο κίνδυνος αυτός μπορεί να περιοριστεί με λιγότερο επαχθή μέτρα από αυτά που υφίστανται, απόκειται στα θεσμικά όργανα, και ιδίως στην Επιτροπή στην οποία ανήκει η πρωτοβουλία, να μεριμνήσουν για την προσαρμογή της κανονιστικής ρυθμίσεως στα νέα δεδομένα (απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2006, Agrarproduktion Staebelow, C-504/04, EU:C:2006:30, σκέψη 40). Έτσι, εν προκειμένω, απόκειται στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 3, της οδηγίας 2000/29, να διαπιστώνει κατά τακτά διαστήματα, όπως ήδη τονίστηκε στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως, εάν τα μέτρα που ελήφθησαν για να αντιμετωπιστεί ο οικείος φυτοϋγειονομικός κίνδυνος πρέπει να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν.

52 Ακριβώς υπό το φως των διατάξεων και των αρχών αυτών πρέπει να εξεταστεί το κύρος της υποχρεώσεως, την οποία θεσπίζει το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, να χωρεί η άμεση εκρίζωση, σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ των μολυσμένων φυτών, των φυτών-ξενιστών, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους (τέσσερα πρώτα ερωτήματα), στη συνέχεια δε πρέπει να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις από τη μη πρόβλεψη καθεστώτος αποζημιώσεως στην απόφαση αυτή (έκτο ερώτημα).

Επί της εξετάσεως του κύρους της υποχρεώσεως που θεσπίζει το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789

53 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 2000/29 αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου φυτοϋγειονομικής προστασίας από την εισαγωγή στην Ένωση επιβλαβών οργανισμών εντός των εισαγόμενων από τρίτες χώρες προϊόντων (βλ., συναφώς, απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, Anastasiou κ.λπ., C-140/02, EU:C:2003:520, σκέψη 45).

54 Εν προκειμένω, συμφώνως προς τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 σκοπεί, όπως απορρέει από την αιτιολογική της σκέψη 4, στην εξάλειψη του βακτηρίου Xylella και την αποτροπή της περαιτέρω εξαπλώσεώς του και πέραν της Περιφέρειας της Απουλίας, διά της αυστηροποιήσεως των μέτρων που επιβλήθηκαν με τις εκτελεστικές αποφάσεις 2014/87 και 2014/497, κατόπιν της γνωστοποιήσεως από τις ιταλικές αρχές της παρουσίας του βακτηρίου αυτού στην επαρχία του Λέτσε.

55 Δεν αμφισβητείται ότι η προστασία της υγείας όπως και η ολοκλήρωση της γεωργικής εσωτερικής αγοράς στον οικείο τομέα αποτελούν θεμιτούς σκοπούς γενικού συμφέροντος της νομοθεσίας της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

56 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξεταστεί εάν η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να θεωρήσει, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει στον οικείο τομέα δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 3, της οδηγίας 2000/29 και της αρχής της προφυλάξεως, ότι η υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως των φυτών-ξενιστών, ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους, σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ των μολυσμένων φυτών, την οποία προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, ήταν, λαμβανομένων υπόψη των επιστημονικών δεδομένων που ήσαν διαθέσιμα κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως αυτής και των εφικτών κατά την ίδια αυτή ημερομηνία εναλλακτικών μέτρων, ενδεδειγμένη και αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού αυτού καθώς και αυστηρώς αναλογική προς αυτόν.

57 Πρώτον, και εισαγωγικώς, οι προσφεύγοντες των κύριων δικών αμφισβητούν ότι η εκρίζωση των μολυσμένων φυτών δύναται να εξαλείψει τη μόλυνση. Συγκεκριμένα, υποστηρίζουν ότι η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του βακτηρίου Xylella και της ταχείας ξηράνσεως των ελαιόδεντρων που παρατηρήθηκε στην Περιφέρεια της Απουλίας δεν αποδείχθηκε. Εντεύθεν συνάγεται ότι, κατά μείζονα λόγο, η εκρίζωση όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται πλησίον των μολυσμένων φυτών επίσης δεν δύναται να εξαλείψει τη μόλυνση.

58 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από τη γνώμη της EFSA της 6ης Ιανουαρίου 2015 συνάγεται σαφώς, πράγμα που δεν αμφισβητείται από τους προσφεύγοντες των κύριων δικών, ότι τα ελαιόδεντρα περιλαμβάνονται, όπως και ένας σχετικά μεγάλος αριθμός άλλων φυτών, μεταξύ των φυτών-ξενιστών του βακτηρίου Xylella.

59 Πάντως, μολονότι είναι αληθές ότι η EFSA δεν απέδειξε με τη γνώμη αυτή την ύπαρξη κάποιου είδους αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του βακτηρίου Xylella και της ταχείας ξηράνσεως των ελαιόδεντρων στην Περιφέρεια της Απουλίας, εντούτοις η εν λόγω γνώμη ανέδειξε (σ. 3), όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 116 των προτάσεών του, τη σημαντική σχέση μεταξύ αυτού του βακτηρίου και της εμφανίσεως μιας τέτοιας παθολογίας.

60 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, εν αντιθέσει προς όσα προβάλλουν οι προσφεύγοντες των κύριων δικών, η αρχή της προφυλάξεως όχι μόνο δεν απαγορεύει τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ελλείψει επιστημονικής βεβαιότητας ως προς την ύπαρξη ή την έκταση του υγειονομικού κινδύνου, αλλά, όλως αντιθέτως, μπορεί να δικαιολογήσει, όπως υπενθυμίζεται με τις σκέψεις 46 και 47 της παρούσας αποφάσεως, τη λήψη από τον νομοθέτη της Ένωσης μέτρων προστασίας έστω και αν υφίστανται για το ζήτημα αυτό επιστημονικές αμφιβολίες.

61 Εξάλλου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, μολονότι οι προσφεύγοντες των κύριων δικών αμφισβητούν την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του βακτηρίου Xylella και της ταχείας ξηράνσεως των ελαιόδεντρων στην Περιφέρεια της Απουλίας, εντούτοις δεν προσκομίζουν κανένα αποδεικτικό στοιχείο δυνάμενο να τεκμηριώσει τους ισχυρισμούς τους.

62 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να θεωρήσει ότι η υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως των μολυσμένων φυτών ήταν μέτρο ενδεδειγμένο και αναγκαίο προκειμένου να αναχαιτιστεί η εξάπλωση του βακτηρίου Xylella. Εξάλλου, όσον αφορά τον αυστηρώς αναλογικό χαρακτήρα της υποχρεώσεως αυτής, δεν προτάθηκε κανένα εναλλακτικό μέτρο λιγότερο επαχθές, σε σχέση με τα μολυσμένα φυτά, το οποίο θα μπορούσε να επιτύχει τον ίδιο αυτόν σκοπό.

63 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξεταστεί, δεύτερον, εάν η υποχρέωση της άμεσης εκριζώσεως των φυτών-ξενιστών που κείνται «εντός ακτίνας 100 μέτρων» πέριξ των μολυσμένων φυτών, «ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους», συνιστά επαρκές μέτρο, υπό το πρίσμα των αρχών της προφυλάξεως και της αναλογικότητας, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

64 Όσον αφορά, πρώτον, την υποχρέωση διενέργειας μιας τέτοιας εκριζώσεως «εντός ακτίνας 100 μέτρων» πέριξ των μολυσμένων φυτών, πρέπει, προκειμένου να καθοριστεί εάν η υποχρέωση αυτή είναι ενδεδειγμένη και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, να εξεταστούν τα δεδομένα που η Επιτροπή διέθετε, κατά την έκδοση της αποφάσεώς της, σε σχέση με τον κίνδυνο εξαπλώσεως της μολύνσεως από τα μολυσμένα φυτά.

65 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι η EFSA, με την από 6 Ιανουαρίου 2015 γνώμη της, αφού διαπίστωσε ότι «[ο]ι μολυσμένοι διαβιβαστές δύνανται να εξαπλωθούν τοπικά πετώντας ή μεταφερόμενοι παθητικώς από τον άνεμο σε μεγαλύτερες αποστάσεις» (σ. 4), διευκρινίζει ότι, μολονότι παραδέχθηκε ότι «[δ]εν έχει γίνει ακόμη γνωστός ο τρόπος συμβολής του ανθρώπινου παράγοντα και του ανέμου στην εξάπλωση και ότι τα δεδομένα βάσει των οποίων δύναται να προσδιορισθεί η μέγιστη απόσταση πτήσεως των εντόμων-διαβιβαστών είναι ανεπαρκή» (σ. 4), εντούτοις «[α]πό ορισμένα διαθέσιμα δεδομένα συνάγεται ότι η απόσταση των 100 μέτρων είναι μια απόσταση διασποράς η οποία φαίνεται ενδεδειγμένη» (σ. 62). Εξάλλου, από τη γνώμη αυτή συνάγεται ότι «[η] διάδοση ουσιαστικά περιορίζεται στα τζιτζικάκια των οποίων το βεληνεκές πτήσεως δεν υπερβαίνει, κατά μέσον όρο, τα 100 μέτρα, αλλά τα οποία ο άνεμος μπορεί επίσης να ωθήσει σε μεγαλύτερες αποστάσεις» (σ. 94).

66 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, λαμβανομένων υπόψη αυτών των επιστημονικών δεδομένων, η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να θεωρήσει, δεδομένης της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει συναφώς, ότι η υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως των φυτών-ξενιστών σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ των μολυσμένων φυτών ήταν ενδεδειγμένο και αναγκαίο μέτρο προκειμένου να αποτραπεί η εξάπλωση του βακτηρίου Xyllela από τα φυτά αυτά μέσω των εντόμων-διαβιβαστών του.

67 Όσον αφορά τον αυστηρώς αναλογικό χαρακτήρα της υποχρεώσεως αυτής, οι G. Pesce κ.λπ. υποστηρίζουν ότι, όταν η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2015/789, υφίστατο ορισμένη επιστημονική αβεβαιότητα σε σχέση με τον τρόπο εξαπλώσεως του βακτηρίου Xylella. Ειδικότερα, δεν αποκλειόταν το ενδεχόμενο οι διαβιβαστές αυτής της εξαπλώσεως να επεκτείνουν τη μόλυνση πολύ πέραν της ακτίνας των 100 μέτρων πέριξ των μολυσμένων φυτών.

68 Επομένως, όχι μόνο δεν τίθεται εν αμφιβόλω ο αναλογικός χαρακτήρας του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, αλλά το γεγονός ότι η Επιτροπή περιόρισε την υποχρέωση εκριζώσεως σε ακτίνα 100 μέτρων, ενώ οι διαβιβαστές δύνανται να μεταδώσουν το βακτήριο και πέραν της αποστάσεως αυτής, καταδεικνύει, αντιθέτως, ότι η υποχρέωση αυτή περιορίστηκε στον βαθμό που ήταν αναγκαίος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της εξαλείψεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2001, Jippes κ.λπ., C-189/01, EU:C:2001:420, σκέψη 120).

69 Όσον αφορά, δεύτερον, την υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως, εντός της προβλεπόμενης ακτίνας, των φυτών-ξενιστών «ανεξαρτήτως της καταστάσεως της υγείας τους», ήτοι, ακόμη και εάν δεν παρουσιάζουν κανένα σύμπτωμα μολύνσεως από το βακτήριο Xylella και δεν εγείρουν την υπόνοια ότι έχουν μολυνθεί από αυτό, οι προσφεύγοντες των κύριων δικών υποστήριξαν, τόσο με τις γραπτές παρατηρήσεις τους όσο και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η έννοια της «εξαλείψεως» του άρθρου 16 της οδηγίας 2000/29 αφορά αποκλειστικώς τους επιβλαβείς οργανισμούς. Επομένως, υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή είχε εξουσιοδοτηθεί να επιβάλει μόνον την εκρίζωση των μολυσμένων από τους οργανισμούς αυτούς ελαιόδεντρων.

70 Εντούτοις, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 92 των προτάσεών του, δεδομένου ότι η διατύπωση του άρθρου 16 της οδηγίας 2000/29 είναι γενικόλογη, δεν μπορεί να συναχθεί από αυτήν ένας τέτοιος περιορισμός του πεδίου εφαρμογής των μέτρων που μπορεί να λάβει η Επιτροπή. Λαμβανομένης υπόψη της αρχής της προφυλάξεως, η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1, πρέπει, αντιθέτως, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στην Επιτροπή να λαμβάνει οποιοδήποτε αναγκαίο μέτρο, κατά την παρατιθέμενη στις σκέψεις 46 και 47 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, προκειμένου να εξαλείψει ή να αναχαιτίσει τους επιβλαβείς οργανισμούς, οπότε, εάν η επίτευξη του σκοπού αυτού απαιτεί την εκρίζωση όχι μόνον των μολυσμένων φυτών, αλλά και όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των, έστω και εάν δεν παρουσιάζουν κανένα σύμπτωμα μολύνσεως από το βακτήριο Xylella και δεν εγείρουν την υπόνοια ότι έχουν μολυνθεί από αυτό, αυτό το θεσμικό όργανο έχει την εξουσία να επιβάλλει ένα τέτοιο μέτρο.

71 Εν προκειμένω, για να προσδιοριστεί εάν το μέτρο αυτό είναι ενδεδειγμένο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, πρέπει να εξεταστεί εάν η Επιτροπή διέθετε, όταν εξέδωσε την απόφασή της, συγκλίνοντα στοιχεία ικανά να καταδείξουν ότι, παρά την εκρίζωση μολυσμένων ελαιόδεντρων, τα παρακείμενα φυτά-ξενιστές, ακόμη και εάν δεν παρουσιάζουν κανένα σύμπτωμα μολύνσεως από το βακτήριο Xylella και δεν εγείρουν την υπόνοια ότι έχουν μολυνθεί από αυτό, εντούτοις δύνανται να είναι φορείς του και να συμβάλουν στην εξάπλωση του βακτηρίου αυτού.

72 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τη διατύπωση της γνώμης της EFSA της 6ης Ιανουαρίου 2015, «στο πλαίσιο εξετάσεων βασιζομένων αποκλειστικώς σε οπτικό έλεγχο ή ακόμη και σε εργαστηριακούς ελέγχους ήταν πιθανό να μην ανιχνευθούν ασυμπτωματικά φυτά-ξενιστές και ασυμπτωματικές ή ελαφρές μολύνσεις, λόγω του πιθανώς πρώιμου σταδίου της μολύνσεως ή της ανομοιογενούς κατανομής του βακτηρίου στο φυτό» (σ. 6). Από τη γνώμη αυτή συνάγεται ότι η παρουσία του βακτηρίου Xylella δυσχερώς μπορεί να ανιχνευθεί σε φυτά που δεν παρουσιάζουν συμπτώματα ή έχουν μολυνθεί προσφάτως (σ. 97). Η εν λόγω γνώμη καταλήγει, επομένως, ότι, «[ε]κκινώντας από τη διαπίστωση ότι η ασθένεια μεταδίδεται από φυτό σε φυτό μέσω εντόμων-διαβιβαστών και ότι μεταξύ της επιμολύνσεως του φυτού με το βακτήριο μέσω των διαβιβαστών και της εμφανίσεως των συμπτωμάτων, ήτοι της δυνατότητας ανιχνεύσεως του

βακτηρίου στο φυτό, μεσολαβεί κάποια περίοδος λανθάνουσας καταστάσεως, η EFSA έκρινε αναγκαία, κατά την εκρίζωση των αναγνωρισμένων ως προσβεβλημένων φυτών, ομοίως την καταστροφή όλων των παρακείμενων φυτών» (σ. 100).

73 Λαμβανομένων υπόψη αυτών των επιστημονικών δεδομένων, είναι προφανές ότι η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να θεωρήσει, δεδομένης της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει συναφώς, ότι η υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των μολυσμένων φυτών ήταν, εν αντιθέσει προς την εκρίζωση μόνον των μολυσμένων από το βακτήριο αυτό φυτών ή των φυτών στο στάδιο της ξηράνσεως, που έχουν υπ' όψιν τους οι G. Pesce κ.λπ., ενδεδειγμένο και αναγκαίο μέτρο προκειμένου να αποτραπεί η εξάπλωση του βακτηρίου Xylella από τα φυτά αυτά μέσω των εντόμων-διαβιβαστών του.

74 Σχετικά με τον αυστηρώς αναλογικό χαρακτήρα της υποχρεώσεως αυτής, πρέπει να τονιστεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης έπρεπε να σταθμίσει τα διάφορα εμπλεκόμενα συμφέροντα, ήτοι, αφ' ενός, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα ιδιοκτησίας των ιδιοκτητών ελαιοδέντρων στην Περιφέρεια της Απουλίας, καθώς και τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις για την περιφέρεια αυτή συνεπεία της εκριζώσεως των οικείων φυτών και, αφ' ετέρου, τη σημασία της φυτικής παραγωγής στην Ένωση και του γενικού συμφέροντος να διασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία του εδάφους της Ένωσης, περιλαμβανομένης της Ιταλίας πέραν της επαρχίας του Λέτσε, καταπολεμώντας την εξάπλωση του βακτηρίου Xylella στο σύνολο του εν λόγω εδάφους.

75 Συναφώς, πρέπει κατ' αρχάς να παρατηρηθεί ότι η υποχρέωση άμεσης εκριζώσεως όλων των φυτών-ξενιστών εντός της ορισθείσας ακτίνας επιβλήθηκε από την Επιτροπή λόγω της ταχείας εξαπλώσεως του βακτηρίου στα βόρεια της επαρχίας του Λέτσε, αφού πρώτα το όργανο αυτό περιορίσθηκε στο να απαγορεύσει, με την εκτελεστική απόφαση 2014/87, μόνον τη διακίνηση των προοριζόμενων προς φύτευση φυτών εκτός της επαρχίας αυτής, εν συνεχεία δε στο να επιβάλλει, με την εκτελεστική απόφαση 2014/497, την εκκοπή μόνον των μολυσμένων φυτών, προβαίνοντας έτσι σε κάποιου είδους διαβάθμιση των ληφθέντων μέτρων.

76 Εν συνεχεία, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή δεν επέβαλε την επίμαχη υποχρέωση εκριζώσεως υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις. Πράγματι, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, μόνο στην επαρχία του Λέτσε, δεδομένου ότι η εξάλειψη δεν είναι πλέον εφικτή, το άρθρο 7 της αποφάσεως αυτής επιτρέπει στις αρμόδιες εθνικές αρχές να λάβουν μέτρα περιορισμού που δεν συνεπάγονται την εκρίζωση όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των μολυσμένων φυτών.

77 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες των κύριων δικών υποστήριξαν εντούτοις ότι η παρέκκλιση αυτή καταδεικνύει, αντιθέτως, τον δυσανάλογο χαρακτήρα της υποχρεώσεως εκριζώσεως των φυτών αυτών, δεδομένου ότι αυτή ακριβώς δεν επιβλήθηκε στην πλέον μολυσμένη από το βακτήριο γεωγραφική ζώνη.

78 Εντούτοις, δεν αμφισβητείται ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 7 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, στην επαρχία του Λέτσε, η Επιτροπή δεν σκοπεί πλέον να εξαλείψει το βακτήριο Xylella, καθώς τούτο δεν είναι πλέον εφικτό, αλλά να περιορίσει την εξάπλωση του βακτηρίου αυτού παρέχοντας τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιβάλλουν την εκρίζωση των μολυσμένων φυτών μόνο σε συγκεκριμένα καθοριζόμενες ζώνες, ώστε να προστατευθούν οι τόποι παραγωγής, τα φυτά με ιδιαίτερη πολιτιστική, κοινωνική και επιστημονική αξία, καθώς και τα όρια με το υπόλοιπο έδαφος της Ένωσης. Προς τούτο, το άρθρο 8 της εν λόγω αποφάσεως επιβάλλει τον καθορισμό μιας ζώνης επιτηρήσεως αμέσως εφαπτόμενης προς την εξωτερική πλευρά της ζώνης ασφαλείας που περιβάλλει την προσβεβλημένη ζώνη στην επαρχία του Λέτσε. Όπως εξέθεσε η Ιταλική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τα μέτρα αυτά έχουν έτσι ως σκοπό, λαμβανομένου υπόψη ότι η εν λόγω επαρχία περιβρέχεται από θάλασσα, να περιορίσουν στο μέτρο του δυνατού το βακτήριο Xylella στην επαρχία αυτή προκειμένου να αποτραπεί η εξάπλωσή του στο βόρειο τμήμα της.

79 Αντιθέτως, εκτός της επαρχίας του Λέτσε, η Επιτροπή σκοπεί, με τα μέτρα που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789, να εξαλείψει το βακτήριο Xylella, καθώς μια τέτοια εξάλειψη είναι ακόμη εφικτή, προκειμένου να αποτρέψει την εξάπλωσή του στο σύνολο της Ένωσης. Πάντως, για τους ήδη αναφερθέντες στις σκέψεις 69 έως 73 της παρούσας αποφάσεως λόγους, η επίτευξη των σκοπών αυτών απαιτεί την εκρίζωση όχι μόνον των μολυσμένων φυτών, αλλά και όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς αυτών.

80 Τέλος, σε σχέση με το ερώτημα εάν τα οικεία φυτά-ξενιστές θα μπορούσαν ενδεχομένως να αποτελέσουν το αντικείμενο λιγότερο επαχθών μέτρων, όπως είναι το κλάδεμα διαμορφώσεως ή το κορφολόγημα των ελαιόδεντρων και η εφαρμογή αγωγής με εντομοκτόνα, μέτρα που προτείνουν οι G. Pesce κ.λπ., πρέπει να τονιστεί ότι όχι μόνον αυτοί οι τελευταίοι δεν τεκμηριώνουν τους συναφείς ισχυρισμούς τους με κάποιο επιστημονικό στοιχείο, αλλά, επιπλέον, από τη γνώμη της EFSA της 6ης Ιανουαρίου 2015 συνάγεται ότι «[δ]εν υφίσταται επί του παρόντος καμία αγωγή για τη θεραπεία των προσβληθέντων φυτών εν υπαίθρω. Αυτά που προσβάλλονται παραμένουν τις περισσότερες φορές καθ' όλη τη ζωή τους μολυσμένα ή μαραίνονται ταχέως. Μολονότι είναι πιθανό μεταβολές στα συστήματα καλλιέργειας (κλάδευση, λίπανση και άρδευση) να ασκούν κάποια επιρροή στην ασθένεια, αυτές δεν αρκούν για τη θεραπεία των φυτών» (σ. 97). Επιπλέον, αυτή η γνώμη επισήμανε ότι «στην Απουλία το εκτεταμένο κλάδεμα των προσβεβλημένων ελαιοδέντρων οδήγησε στην ανάπτυξη νέων βλαστών στη βάση του δένδρου, πλην όμως δεν έχει μέχρι τούδε αποδειχθεί ότι η μέθοδος αυτή είναι αποτελεσματική για τη θεραπεία των φυτών και την αποτροπή της νεκρώσεώς τους» (σ. 97).

81 Υπό τις συνθήκες αυτές, μολονότι είναι αληθές ότι, όπως τονίζουν οι G. Pesce κ.λπ., η υποχρέωση εκριζώσεως όλων των φυτών-ξενιστών που κείνται εγγύς των μολυσμένων φυτών δύναται να θίξει τόσο το δικαίωμά τους ιδιοκτησίας όσο και το περιβάλλον στην Περιφέρεια της Απουλίας, η Επιτροπή καλώς έπραξε, στο πλαίσιο της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει συναφώς και αφού στάθμισε τα διάφορα εμπλεκόμενα συμφέροντα, προβαίνοντας στην επιβολή της υποχρεώσεως αυτής.

82 Εντούτοις, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, εάν τυχόν η κατάσταση παρουσιάσει τέτοια εξέλιξη ώστε η εξάλειψη του βακτηρίου Xylella να μην απαιτεί πλέον, επί τη βάσει νέων κρίσιμων επιστημονικών δεδομένων, την άμεση εκρίζωση όλων των φυτών-ξενιστών σε ακτίνα 100 μέτρων πέριξ των μολυσμένων φυτών, θα εναπόκειται στην Επιτροπή, συμφώνως προς το άρθρο 16, παράγραφος 3, της οδηγίας 2000/29, να τροποποιήσει την εκτελεστική απόφαση 2015/789 ή να εκδώσει νέα απόφαση, προκειμένου να συνεκτιμήσει, τηρουμένων των αρχών της προφυλάξεως και της αναλογικότητας, την εξέλιξη αυτή.

Επί της μη προβλέψεως καθεστώτος αποζημιώσεως στην εκτελεστική απόφαση 2015/789.

83 Κατά τους G. Pesce κ.λπ., δεδομένου ότι η εκτελεστική απόφαση 2015/789 καταλήγει σε πραγματική απαλλοτρίωση εις βάρος των ιδιοκτητών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων τις οποίες αφορά, η Επιτροπή θα έπρεπε να προβλέψει ρητώς, με την απόφαση αυτή, αποζημίωση αναλογική προς την πραγματική αξία των μη μολυσμένων φυτών των οποίων την εκρίζωση επιτάσσει.

84 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο νομοθέτης της Ένωσης μπορεί να κρίνει, στο πλαίσιο της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει στον τομέα της γεωργικής πολιτικής, ότι ενδείκνυται η μερική ή πλήρης αποκατάσταση των ζημιών που υφίστανται οι ιδιοκτήτες των εκμεταλλεύσεων των οποίων τα ζώα καταστρέφονται και θανατώνονται. Εντούτοις, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι από τη διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη, στο δίκαιο της Ένωσης, γενικής αρχής η οποία να επιβάλλει τη χορήγηση αποζημιώσεως σε κάθε περίπτωση (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2003, Booker Aquaculture και Hydro Seafood, C-20/00 και C-64/00, EU:C:2003:397, σκέψη 85).

85 Πάντως, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 17 του Χάρτη, σχετικά με το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, προβλέπει πλέον, στην παράγραφο του 1, μεταξύ άλλων, ότι «[κ]ανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της» και ότι «[η] χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από τον νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον».

86 Στον βαθμό, όμως, που το δικαίωμα αποζημιώσεως απορρέει ευθέως από το άρθρο 17 του Χάρτη, το γεγονός και μόνον ότι ούτε η ίδια η οδηγία 2000/29 ούτε η ίδια η εκτελεστική απόφαση 2015/789 δεν περιλαμβάνουν ρυθμίσεις περί καθεστώτος αποζημιώσεως ή ότι δεν επιβάλλουν ρητώς την υποχρέωση προβλέψεως ενός τέτοιου καθεστώτος δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αποκλείεται ένα τέτοιο δικαίωμα. Επομένως, η εν λόγω απόφαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ανίσχυρη για τον λόγο αυτόν.

87 Από το σύνολο των ανωτέρω συνάγεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 δεν αντιβαίνει ούτε στην οδηγία 2000/29 ούτε στις αρχές της αναλογικότητας και της προφυλάξεως.

Επί του κύρους του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 υπό το πρίσμα των απαιτήσεων που απορρέουν από την τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

88 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, καίτοι από την αιτιολογία που επιτάσσει το άρθρο 296 ΣΛΕΕ πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο παρερμηνείας η συλλογιστική της αρχής της Ένωσης που εξέδωσε τη σχετική πράξη, ούτως ώστε οι μεν ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο, το δε Δικαστήριο να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του, δεν απαιτείται, ωστόσο, να εξειδικεύει η αιτιολογία όλα τα συναφή πραγματικά ή νομικά στοιχεία (βλ. απόφαση της 18ης Ιουνίου 2015, Εσθονία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-508/13, EU:C:2015:403, σκέψη 58). Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο οσάκις τα κράτη μέλη μετέσχον ενεργώς στη διαδικασία επεξεργασίας της επίδικης πράξεως και, επομένως, γνωρίζουν τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η πράξη αυτή (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-304/01, EU:C:2004:495, σκέψη 50).

89 Εξάλλου, οσάκις πρόκειται για πράξη γενικής ισχύος, η αιτιολογία μπορεί να περιορίζεται σε μνεία, αφενός, της συνολικής καταστάσεως η οποία οδήγησε στην έκδοση της πράξεως και, αφετέρου, των γενικών σκοπών που η εν λόγω πράξη επιδιώκει (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-304/01, EU:C:2004:495, σκέψη 51).

90 Κατά συνέπεια, εφόσον από την αμφισβητουμένη πράξη προκύπτει η ουσία του επιδιωκόμενου από το κοινοτικό όργανο σκοπού, είναι περιττό να απαιτείται ειδική αιτιολογία για καθεμία από τις τεχνικής φύσεως επιλογές του (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 18ης Ιουνίου 2015, Εσθονία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-508/13, EU:C:2015:403, σκέψη 60).

91 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 4 της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 εκθέτουν με σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή αποφάσισε να επεκτείνει τα μέτρα εξαλείψεως στο σύνολο των φυτών-ξενιστών που κείνται εντός ακτίνας εκατό μέτρων πέριξ των προσβεβλημένων φυτών. Πράγματι, από αυτές συνάγεται ότι σκοπός αυτού του μέτρου επεκτάσεως είναι να ανταποκριθεί στον γενικό σκοπό της ενισχύσεως, κατόπιν του εντοπισμού νέων εστιών του βακτηρίου Xylella, των ήδη ληφθέντων μέτρων εξαλείψεως και να αποτραπεί η εξάπλωση του βακτηρίου αυτού στο λοιπό έδαφος της Ένωσης, συνεκτιμωμένων των νέων επιστημονικών γνωμών της EFSA οι οποίες διηύρυναν τον κατάλογο των ευπαθών στο βακτήριο φυτών, περιορίζοντας, όμως, παράλληλα την εφαρμογή ορισμένων εκ των μέτρων αυτών στα φυτά-ξενιστές «για να εξασφαλιστεί η αναλογικότητα». Περαιτέρω, συμφώνως προς την αιτιολογική

σκέψη 1 της εν λόγω αποφάσεως, οι ιταλικές αρχές συμμετείχαν στην έκδοσή της, οπότε έπρεπε να γνωρίζουν τόσο τους λόγους που οδήγησαν στην έκδοσή της όσο και τα μέτρα που πρότεινε η Επιτροπή για την εξάλειψη του βακτηρίου Xylella.

92 Υπό αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή ουδόλως ήταν υποχρεωμένη να εκθέσει, με τις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεώς της, τους λόγους που δικαιολογούν έκαστο εκ των συγκεκριμένων μέτρων που επιβλήθηκαν με αυτήν.

93 Εκ των ανωτέρω εκτιμήσεων συνάγεται ότι η εκτελεστική απόφαση 2015/789 ανταποκρίνεται στην επιβαλλόμενη από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ υποχρέωση αιτιολογήσεως.

94 Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ανωτέρω συνάγεται ότι από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο δυνάμενο να πλήξει το κύρος του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως 2015/789 υπό το πρίσμα της οδηγίας 2000/29 ερμηνευόμενης υπό το φως των αρχών της προφυλάξεως και της αναλογικότητας καθώς και υπό το πρίσμα της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του άρθρου 296 ΣΛΕΕ και του άρθρου 41 του Χάρτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

95 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα στοιχείο δυνάμενο να πλήξει το κύρος του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της εκτελεστικής αποφάσεως (ΕΕ) 2015/789 της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2015, σχετικά με μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης στην Ένωση του οργανισμού Xylella fastidiosa (Wells et al.), υπό το πρίσμα της οδηγίας 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/89/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2002, ερμηνευόμενης υπό το φως των αρχών της προφυλάξεως και της αναλογικότητας, καθώς και υπό το πρίσμα της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του άρθρου 296 ΣΛΕΕ και του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(υπογραφές)